

Bedre byluft forum

Gruppearbeid

Gruppe A – Stavanger

Gruppe C – Sarpsborg

Gruppe D – Grenland

Gruppe E – Drammen (+ Trondheim)

Gruppe F – Bergen

Gruppe G – Gjøvik

Gruppe A ble ledet av Geir Tore Aamdal, gruppe C av Ingvill Moen, D av Ole Aas-Hansen, E av Sara Strid, F av Sindre Lillebø og gruppe G av Hilde Sofie Hansen.

Hver gruppe delte seg inn slik at de var representert med «miljøvernssjef» for aktuell by, samt «representanter» fra blant annet regionvegkontor, kommunal veimyndighet, byråd/formannskap (lokalpolitikker), lokal helse- og miljømyndighet, NAF/KNA, Natur&Ungdom, journalist i lokalavisa, aktuell driftsentreprenør i byen og luftfaglig person (NILU/konsulent).

«Miljøvernssjefen» presenterte et brev fra «Miljødirektoratet» der det står at «Norge» har vedtatt at ingen byer skal overskride luftkvalitetskriteriet for PM₁₀. For å være sikker, skal antall dager med høy luftforurensning ikke oversige 10 dager per år. Svært høy luftforurensning skal ikke forekomme og årsmidlet skal ligge under 20 µg/m³.

Direktoratet krever at byen lager en beredskapsplan/ tiltaksplan straks, som sikrer at så skjer. Kommunen har vedtatt å avholde et hurtigarbeidende høringsmøte som grunnlag for en felles beredskapsplan for byen.

Det ble stilt seks konkrete spørsmål. Arbeidene ble presentert i plenum. Svarene er som følger:

1) Hvilke PM10-tiltak er innført i byen i dag?

Stavanger (A): «Pig Free» kampanjen. Statlig renhold etter pålegg, men ikke kommunal.

Sarpsborg (C): MgCl₂ legges ut på rv/fv. Renhold av veinettet hver 14. dag. Gassbusser.

Grenland (D): Renhold og støvdemping.

Drammen (E): På veier over 1000 ÅDT (rv/fv) utføres ordinært vintervedlikehold. MgCl₂ legges ut natt til tirsdag og fredag februar-april + etter behov. På kommunale veier feies det før 17. mai.

Bergen (F): Renhold av gater, panteordning vedovn og langsiktige tiltak som piggdekkgebyr m/ panteordning, tidsdifferensierte bompenger og info-tiltak.

Gjøvik (G): Feiing som fukter og suger, ikke etterhengenhet (som maskin 2 i Trondheim). Fjernvarmeanlegg. Planlegger nye rutiner med utlegging av MgCl₂.

2) Hva skaper PM10-problemene og når oppstår de?

Stavanger (A): problemet er for tidlig død, knyttet til astma, hjertelidelse, osv, mye forårsaket av veitrafikk. Det er gjennomført tiltak med for dårlig effekt.

Sarpsborg (C): Bruk av personbiler i stedet for buss, vedfyring, industriutslipp og langtransport.

Grenland (D): 40 % piggdekk, vedfyring og industri. Problemet oppstår i kuldeperioder og ved opptørking om våren.

Drammen (E): I tørt og pent vær oppstår det støvproblemer på rv og fv + vedfyring på kalde dager.

Bergen (F): Ved inversjon og ved tørt vær/vindstille. Hovedkildene er vedfyring og veitrafikk på kalde dager. Dårlig veivedlikehold.

Gjøvik (G): Veitrafikken morgen og kveld, høy piggdekkandel, været og topografien kan skape inversjon. Fyring med gamle vedovner på kalde dager. Anleggstrafikk.

3) Kan det gjennomføres tiltak i byen som sikrer at grenseverdiene blir overholdt og som ikke koster samfunnet for mye?

Stavanger (A): Ja, ved å innføre datokjøring, bomring, og flere over på sykkel med mer.

Sarpsborg (C): Ja, ved å innføre miljøfartsgrense, miljøbompenger, mer støvbinding/renhold på E6 og vanning av veibanen + panteordning for gamle vedovner + informasjonskampanje, samkjøring og innfartsparkering.

Grenland (D): Ja, ved å innføre hastighetsreduksjon som strakstiltak på enkelte strekninger, piggdekkgebyr som finansierer støvdempende tiltak, informasjonskampanjer slik som i Trondheim. Bruke utstyret på en mer effektiv måte.

Drammen (E): Ja, ved holdningsskapende arbeid og info om å kjøre mindre bil av hensyn til helse + piggfrikampanje og piggdekkpant (1000 kr) m/ loddtrekning

Bergen (F): Ja, ved å innføre lavutslippssone og miljødifferensiert trafikantbetaling (NO₂-problemet)

Gjøvik (G): Ja.

4) Aktuelle tiltak er blant annet høy piggfriandel, miljøfartsgrense, informasjonskampanje, presse, støvdemping, feiing og vasking, samt bruk av vasket strøsand/singel. Hvilke strakstiltak og permanente tiltak bør byen velge?

Stavanger (A): datokjøring, bomring, bilfrie områder, parkeringsrestriksjoner, redusere partikkelmengden i vedfyringsrøyken, piggdekkgebyrordning m/ panteordning, fartsreduksjon, økt og forbedret renhold.

Sarpsborg (C): Støvdemping, vask/renhold av vei, gratis buss, gratis pendleparkering, dyr kommunal parkering i sentrum og informasjon. Panteordning på dieselbiler, piggdekk og gamle vedovner, samt tilskudd fra staten + regelmessig renhold og støvdemping, miljøfartsgrense, optimalt asfaltdekke, endre trafikkatferden mot mer gange, sykling og kollektivt, godt utbygd gang/sykkelveinett.

Grenland (D): Støvdemping som strakstiltak + få til samarbeid mellom Porsgrunn, Kkien etc. slik at ressursene kan utnyttes mer effektivt. Et er også behov for innkjøp av utstyr/feiebil for renhold.

Drammen (E): Utrede effekt av høyere bompengerakster, holdningsarbeid for å få folk til å gå over til piggfritt og buss. Mer informasjon om luftkvalitet.

Bergen (F): Viktig: innføring av strakstiltak må skje før episoden med dårlig luftkvalitet kan inntreffe. Strakstiltak: Informasjon, veirenhold, datokjøring, beredskapstakster i bomringen, flytte skip på havnen/landstrøm (se handlingsprogrammet).

Gjøvik (G): Panteordning på gamle vedovner, piggfri-kampanje, varmepumpe-støtte. Støvdemping, vasking og feiing på veiene som strakstiltak. Bedre samarbeid mellom veieierne om å avklare rett tiltak til rett tid med mer. Gi ut bedre info til befolkningen (luft-app i regi av NILU). Bedre tilbud for kollektiv, sykkel og sparkstøtting.

5) Hvordan bruke luftkvalitetsvarslet til å utløse strakstiltak?

Stavanger (A): Helsesjefen varsler behov for strakstiltak og miljøvernssjefen initierer salting og feiing.

Sarpsborg (C): Ved varsel om høy luftforurensning: Støvdempe/renhold + miljøfartsgrense + lokal vurdering av vær og måledata. Svært høy luftforurensning over tid: Støvdemping, gratis buss, pendleparkering, dyr kommunal parkering og info.

Grenland (D): Bedre tilgang på «Admin» på Luftkvalitet.info.

Drammen (E): –

Bergen (F): Et godt/sikkert langtidsværsvarsel for Bergen om forventet dårlig luftkvalitet danner grunnlag for å utløse beredskapsplanen.

Gjøvik (G): Info til aktører og via nettsider til befolkningen.

6) Hvilke hjelpemidler og beregninger trenger byen for å støtte opp under beredskapsplanen?

Stavanger (A): Flere målestasjoner, bedre varsling i forkant, ta i bruk bedre teknologi for feiing og spyling, bedre regelverk.

Sarpsborg (C): Midler fra staten. Spredningsberegning for fordeling av kildebidrag + kommunen mangler utstyr for støvdemping i egen regi.

Grenland (D): Bedre data om kildefordeling.

Drammen (E): –

Bergen (F): Lovhjemmel til å innføre lavutslippssone og miljødifferensiert trafikanbetaling (NO₂-problemet).

Gjøvik (G): NILU-app og mer offensiv lokalavis. Bedre spredningsmodeller og mer effektmåling.